ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

שער
ראשון

קונטרס
ר״ח כסלו - תשנ״ג

מאת
כבוד קדושת
אדמו״ר מנחם מענדל שליט״א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים״

770 איסטערן פארקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמישים ושלש לבריאה
הי׳ תהא שנת נפלאות גדולות
צ״א שנה להולדת כ״ק אדמו״ר שליט״א

בס"ד.

פתח דבר

לקראת יום הבהיר ראש חודש כסלו, שבו ימלאו ט"ו שנה מאז שזכינו לראות ברפואתו השלימה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנת תשל"ח, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה בורא ניב שפתים גו' אמר הוי' ורפאתיו (שבו נתבאר גם ענין הרפואה), שנאמר בהתוועדות די"ג תשרי תשמ"ח, מתוך תפלה תקוה ובטחון שתיכף ומיד ממש נזכה לראות ברפואתו השלימה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו הק', ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו של משיח צדקנו, בניב שפתים, שילמד תורה את כל העם.

מערכת „אוצר החסידים"

יום הבהיר ר"ח כסלו, ה'תשנ"ג (הי' תהא שנת נפלאות גדולות),
צדי"ק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

©
Published and Copyrighted by
Lahak Hanochos
788 Eastern Parkway Suite 408
Brooklyn, N.Y. 11213

בס״ד. אור לי״ג תשרי,
הילולא דכ״ק אדמו״ר מהר״ש, ה׳תשמ״ח.

בורא ניב שפתים שלום לרחוק ולקרוב אמר הוי׳ ורפאתיו[1], ומדייק כ״ק מו״ח אדמו״ר במאמרו ד״ה זה שנאמר בי״ג תשרי לפני חמישים שנה[2], דניב שפתים הוא דיבור הבא ממילא [דמשמעות הלשון ניב שפתים הוא שהניב (דיבור[3]) בא מהשפתים עצמם, היינו שהדיבור הוא לא ע״י מחשבה וכוונה אלא שבא מעצמו], ומהי המעלה בדיבור הבא ממילא. ולהוסיף, דלשון הכתוב הוא בורא ניב שפתים, דפירוש בריאה הוא חידוש, שנעשה דבר חדש שלא הי׳ מקודם, בדוגמת החידוש דיש מאין[4]. [דהגם שלשון בריאה שייך גם בהתהוות יש מיש, וכמובן גם מזה שכל מה שנתהווה בששת ימי בראשית (גם נבראים הפרטים שנתהוו לאחרי יום הראשון דמע״ב, הגם שנתהוו מהשמים והארץ שנבראו ביום הראשון דמע״ב[5]) נקרא בשם בריאה[6], וכמ״ש[7] ויברא אלקים את האדם גו׳, אף שגוף האדם נוצר מעפר[8], וגם בנשמת האדם כתיב[8] ויפח באפיו נשמת חיים, דנפיחה היא לא בריאה יש מאין אלא המשכת ההבל שהי׳ גם מקודם, יש מיש, ולהעיר, דהיש שממנו נתהווה הנשמה הוא אמיתית היש, שהרי מאן דנפח מתוכי׳ נפח[9], ותוכי׳ (תוכיותו ופנימיותו[10]) הוא אמיתית היש], הרי זה שלשון בריאה הוא בהתהוות יש מיש הוא דוקא בהתהוות שהיא באופן של חידוש ועד להחידוש שבדוגמת החידוש דיש מאין]. ומזה שנאמר בורא ניב שפתים, שניב שפתים הוא חידוש[11], מוכח, שהעילוי דניב שפתים, דיבור הבא ממילא, לגבי דיבור שע״י מחשבה וכוונה, הוא עילוי שבאין ערוך (חידוש). וצריך להבין, הרי דיבור שע״י מחשבה וכוונה הוא (בפשטות) נעלה יותר מדיבור שבא ממילא, וממ״ש בורא ניב שפתים מוכח שדיבור שבא ממילא הוא נעלה יותר ועד לעילוי שבאין ערוך.

---

1) ישעי׳ נז, יט.
2) משנת אמירת מאמר זה (תשמ״ח) — ש״פ האזינו, צ״ח. נדפס בסה״מ תרח״צ ע׳ מז ואילך.
3) ראה מצודת ציון לישעי׳ שם.
4) ראה רמב״ן עה״ת בראשית א, א.
5) רמב״ן שם. וראה גם פרש״י עה״פ בראשית א ,יד.
6) ולהעיר ממ״ש (בראשית ב, ג) ״מכל מלאכתו״ אשר ברא גו׳״.
7) בראשית א, כז.
8) שם ב, ז.
9) תניא רפ״ב בשם הזהר. וראה בהנסמן בסה״מ תרח״צ שם ע׳ מח הערה 11.
10) תניא שם.
11) ראה מצודת ציון לישעי׳ שם ״כל דבר חדש יקרא בריאה״.

ב) **וממשיך** בהמאמר, דבפירוש הרד"ק עה"פ ישנם שני פירושים בלרחוק ולקרוב. הרד"ק עצמו מפרש לרחוק מירושלים ולקרוב לה, ולאח"ז מביא שרז"ל פירשו דלרחוק הם בעלי תשובה ולקרוב הם צדיקים. וכדאיתא בגמרא[12], מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אין עומדין, שנאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק ברישא והדר לקרוב. וצריך להבין, דמזה שמקדים בהמאמר פירוש הרד"ק לפני פירוש הגמרא משמע שלהענין המבואר בהמאמר נוגע יותר פירוש הרד"ק, וצריך ביאור, דבהמאמר מדבר בענין מעלת הבע"ת על צדיקים (כדלקמן), ולמה מקדים פירוש הרד"ק שלרחוק הוא רחוק מירושלים לפני פירוש הגמרא שלרחוק הוא בעלי תשובה.

והנה הטעם על זה שגדלה מעלתם של הבעלי תשובה על מעלת הצדיקים הוא (כמובא בהמאמר) מפני שעבודתם של בע"ת היא בחילא יתיר[13]. ומדייק בהמאמר, הרי זה שעבודתם של הבע"ת היא בחילא יתיר הוא בסיבת הריחוק, מפני שתחלה היו מרוחקים מאלקות, ולמה תהי' מעלתם גדולה יותר ממעלת הצדיקים שהיו תמיד מקורבים לאלקות. גם צריך להבין (כמו שמדייק בהמאמר) זה שלאחרי שאומר שלום שלום לרחוק ולקרוב ממשיך הכתוב אמר הוי' ורפאתיו, דלכאורה, כיון שגם הרחוק נעשה קרוב ונעשה שלום לרחוק, למה צריך לרפואה.

ג) **ולבאר** זה מקדים בהמאמר מ"ש[14] כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דבראתיו יצרתיו אף עשיתיו הם ג' עולמות בריאה יצירה עשי', שבהם נכללים כל העולמות[15]. ומבאר, שהתחברות העולמות באוא"ס (מלמטה למעלה) והמשכת אוא"ס בעולמות (מלמעלה למטה) הוא ע"י התורה. וזהו ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, שחיבור העולמות באוא"ס והמשכת אוא"ס בהעולמות הוא ע"י כבודי, דאין כבוד אלא תורה[16]. וממשיך בהמאמר, דהתחברות העולמות באוא"ס והמשכת אוא"ס בהעולמות הוא ע"י ג' ענינים, תורה עבודה וגמ"ח. והטעם לזה הוא[17], כי ג' העולמות בי"ע הם מחשבה דיבור ומעשה, ולכן, ההתחברות דג' העולמות באוא"ס וכן המשכת אוא"ס בג' העולמות, הוא ע"י תורה עבודה וגמ"ח, כי ג' ענינים אלה הם מחשבה דיבור ומעשה [עבודה — מחשבה, תורה — דיבור, וגמ"ח — מעשה]. ומ"ש ולכבודי

---

12) ברכות לד, ב — הובא בסה"מ תרח"צ שם.
13) ראה זח"א קכט, ב. אגה"ת ספ"ח. ובכ"מ.
14) ישעי' מג, ג.
15) ראה גם תניא רפמ"ט (סט, א).
16) אבות פ"ו, ג.
17) וראה בארוכה לקו"ת אחרי כה, סע"ד ואילך.

בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דכבודי הוא תורה, הוא, מפני שגם שני הענינים דעבודה וגמ"ח צריכים להיות ע"פ תורה.

ועד"ז הוא בנוגע לבריאת האדם וירידת נשמתו למטה, שהירידה היא דרך ג' העולמות בי"ע, אתה[18] בראתה (בריאה) אתה יצרתה (יצירה) אתה נפחתה בי (עשי'), שהתחברות האדם באוא"ס והמשכת אוא"ס בהאדם הם ע"י עבודתו בג' הענינים דתורה עבודה וגמ"ח. ועי"ז נעשה השבת והחזרת הנשמה לשרשה בעצמות אוא"ס. דנוסף לזה שהיא מתעלית לבחינת טהורה היא (אצילות, כמו שהיתה לפני הירידה דאתה בראתה), היא מתעלית לשרשה הראשון בעצמות אוא"ס, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה[19]. היינו, דגם כמו שהיא למטה, מלובשת בגוף גשמי, היא מיוחדת בו ית' בתכלית היחוד כמו שהיתה כלולה בעצמות אוא"ס (לפני הירידה דויפח)[20].

ד) **והנה** ענין זה דוהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה [שגם כשהנשמה היא למטה תהי' מיוחדת בו ית' כמו שהיתה כלולה בעצמות אוא"ס] הוא בעיקר ע"י עבודת התשובה. ויש לומר, שזה מרומז גם בלשון הכתוב והרוח תשוב גו'. תשוב מלשון תשובה, כי עיקר השבת הנשמה לשרשה (אל האלקים אשר נתנה) הוא ע"י עבודת התשובה. והענין הוא (כמבואר בהמאמר), דעבודת הצדיקים (תורה עבודה וגמ"ח) היא במדידה והגבלה, ועבודת התשובה היא למעלה ממדידה והגבלה. דזהו שתשובה היא בשעתא חדא וברגעא חדא[21]. ולכן השבת הנשמה לשרשה שע"י התשובה היא השבה נעלית יותר מההשבה שע"י תורה עבודה וגמ"ח (עבודת הצדיקים). וזהו שלום שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק ברישא והדר לקרוב, שהשלום שנעשה ע"י עבודת התשובה (רחוק שנתקרב) הוא נעלה יותר מהשלום שע"י עבודת הצדיקים (קרוב).

וזהו גם מה שממשיך בכתוב אמר הוי' ורפאתיו, כי המעלה דעבודת התשובה (שלום לרחוק) הוא שתשובה היא כמו רפואה[22] (ורפאתיו). והענין הוא (כמבואר בהמאמר[23]), דבאכילה ושתי' צריך לכמות גדולה של מזון בכדי לפעול חיזוק התקשרות הנפש באברי הגוף, משא"כ ברפואה, גם טיפה אחת מסממני רפואה יש בה כח לחזק התקשרות הנפש בהגוף. והטעם לזה הוא, כי הכח

---

18) ברכת אלקי נשמה.
19) קהלת ז, יב. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.
10) ראה אגה"ת פ"ח (צח, סע"א).
21) זח"א קכט, סע"א ואילך.
22) ראה יומא פו, א.
23) וראה גם סהמ"צ להצ"צ לט, ב.

שבסממני רפואה אינו מוגבל כ"כ כהכח שבמזון, ולכן אינו תלוי כ"כ בהכמות. ועד"ז הוא בתשובה שנמשלה לרפואה[22], דהטעם על זה שתשובה היא בשעתא חדא וברגעא חדא, ועד שע"י הרהור תשובה אחד הוא מתהפך מרשע גמור לצדיק גמור[24], הוא, כי תשובה היא למעלה מהגבלה. ועפ"ז יש לבאר מ"ש אמר הוי' ורפאתיו, דזה שברפואה ותשובה נאמר אמר הוי' (אף שפעולת כל הדברים היא לא בכח עצמם אלא בכח הקב"ה), הוא, כי ברפואה ובתשובה ישנו ענין שלמעלה מהגבלה [שלכן, תשובה היא בשעתא חדא וברגעא חדא, ועד"ז רפואה כפשוטה שיכולה להיות גם ע"י טיפה אחת], וענין זה הוא ע"י נתינת כח מיוחד מלמעלה, אמר הוי'.

ה) **ויש** להוסיף [ובפרט שענין זה (דלקמן) הוא דבר שהדור צריך לו וכמה צריכים לו], דפירוש ורפאתיו הוא שאני (הוי') ארפא[25]. היינו, דנוסף לזה שרפואה בכלל (גם כשהרפואה היא ע"י שליח, בו"ד) היא ע"י אמר הוי', הנה רפואה זו נמשכת מהקב"ה עצמו, אני הוי' רופאיך[26]. ולכן היא באופן דכל המחלה גו' לא אשים עליך (מלכתחילה)[27]. ולהוסיף, דגם כשהרפואה דאני הוי' רופאיך באה לאחרי שמצד סיבות שונות הי' דבר בלתי רצוי, הרפואה היא באופן שלא נשאר שום רושם, ועד שנעקר למפרע. דרפואה שע"י בו"ד; נוסף לזה שאינה מרפאת אלא מכאן ולהבא[28], גם לאח"ז נשאר רושם[29]. וע"י הרפואה דאני הוי' רופאיך נעקר מתחלתו.

ו) **וממשיך** בהמאמר, דמ"ש אמר הוי' ורפאתיו לאחרי שאומר שלום לרחוק, הוא, דכיון שבתחלה הי' מרוחק מאלקות, לכן, גם לאחרי שנעשה קרוב לאלקות (ע"י התשובה, עבודת האדם), וגם לאחרי שנעשה שלום לרחוק (ע"י המשכה מלמעלה), צריך עדיין לרפואה. והרפואה היא ע"י לימוד התורה. וזהו אמר הוי' ורפאתיו, דהרפואה היא אמר הוי', שחוקק בכח זכרונו אותיות שבתורה.

ולהעיר, דמ"ש בהמאמר שרפאתיו הוא ע"י לימוד התורה, הוא גם בנוגע לרפואה בגשמיות, כמ"ש[30] ולכל בשרו מרפא. ועפ"ז יש לומר,

---

24) ראה קידושין מט, ב. וראה בהנסמן בסה"מ תרח"צ ע' נה הערה 73.
25) ראה מצודת דוד עה"פ "מלת ורפאתיו אמר במקום ה', כאילו הוא המדבר".
26) בשלח טו, כו.
27) בשלח שם, ולפי פשוטו (פרש"י עה"פ, וכגירסת הרא"ם והדפוסים).
28) כתובות עד, ב.
29) ראה רש"י יומא פו, א ד"ה וכתיב ארפא, דבעל מום שנתרפא "מקצת שמו עליו" (גם לאחרי שנתרפא).
30) משלי ד, כב. וראה עירובין נד, א.

דמ"ש לעיל (סעיף ה) שהרפואה דאמר הוי' ורפאתיו היא באופן שלא נשאר שום רושם ועד שנעקר מתחילתו, הוא גם כשהרפואה מהקב"ה נמשכת ע"י רופא בו"ד וע"י סממני רפואה. דכיון שהתורה היא בעה"ב על כל המציאות, כולל גם מציאות הרפואה (חכמת הרפואה וכו' ועד לעצם מציאות הרפואה), הרי מובן, שבכח התורה, שגם הרפואה שע"י בו"ד וע"י סממנים וכיו"ב תהי' באופן שלא ישאר שום רושם ועד שיהי' נעקר מתחילתו. ולהעיר, שגם ברפואה שע"פ טבע ישנה רפואה שעוקרת את החולי[31]. אלא שרפואה זו אינה מצוי' והרפואות המצויות הם באופן שנשאר רושם. ועפ"ז מובן עוד יותר זה שבכח התורה לפעול שגם הרפואה שע"י רפואות המצויות תהי' באופן שלא יהי' נשאר שום רושם, מכיון שענין זה ישנו כבר בעולם.

ז) **וממשיך** בהמאמר בפירוש הכתוב בורא ניב שפתים שלום גו' לרחוק, שהעצה והתיקון להרחוק, בעל תשובה, הוא ניב שפתים, וידוי דברים. ונקרא ניב שפתים, דיבור הבא ממילא, כי הוידוי דהבע"ת בא בדרך ממילא, מצער עומק לבבו. והנה פירוש זה שניב שפתים הוא וידוי, הוא ע"פ פירוש הגמרא דשלום לרחוק קאי על בעל תשובה. ולפירוש הרד"ק דשלום לרחוק קאי על הרחוקים מירושלים, מבאר בהמאמר, דירושלים הו"ע יראת שמים[32], ורחוק מירושלים הוא זה שבטבע אינו ירא שמים, והעצה לזה הוא ניב שפתים, דיבור בדברי תורה. ויש לומר, דזה שהדיבור בתורה נקרא בכתוב זה בשם ניב שפתים, דיבור הבא ממילא, הוא, לרמז שהאדם צריך להיות שקוע כ"כ בתורה, עד שהדיבור בתורה יהי' באופן דממילא[33] (ע"ד מארז"ל[34] מנפשי' כרע). ויש לקשר זה עם המובא לעיל מהמאמר דענין אמר הוי' ורפאתיו הוא שדברי תורה יהיו חקוקים בכח זכרונו, דענין החקיקה הוא שהדבר הנחקק הוא חד עם הדבר שחוקקים בו[35], וע"י שנעשה חד עם התורה, שמציאותו היא תורה, כל הדיבורים שלו, גם כשאינו מכוון לדבר דברי תורה, הם דברי תורה. וזהו בורא ניב שפתים, דזה שניב שפתים של האדם (הדיבור שבא מעצמו, בלי כוונה) הוא דברי תורה, הוא ע"י שנעשה מציאות חדשה, מציאות דתורה.

ועפ"ז יש לבאר מה שמובא בהמאמר פירוש הרד"ק לפני פירוש הגמרא, כי בהמעלה דניב שפתים (דיוק הראשון שבהמאמר) נוגע יותר פירוש הרד"ק. דלפירוש הגמרא שלרחוק הוא בעלי תשובה, ניב שפתים הוא וידוי

---

31) ראה צפנת פענח (להרוגוצובי) על הרמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב.
32) ראה תוד"ה הר — תענית טז, א. לקו"ת ר"ה ס, ב. ובכ"מ.
33) ולהעיר מהל' ת"ת לאדה"ז ספ"ג.
34) ירושלמי ברכות פ"ב סוף ה"ד.
35) ראה לקו"ת חוקת נו, א. שם נט, ג. ובכ"מ.

דברים. וזה שניב שפתים הוא הדיבור דתורה הוא לפירוש הרד"ק שלרחוק הוא רחוק מירושלים. ועיקר המעלה דניב שפתים (דיבור הבא ממילא) הוא כשהדיבור דתורה הוא בדרך ממילא, שזה מורה על זה שהאדם נעשה מציאות חדשה, מציאות דתורה.

ח) **ולהוסיף,** דע"י שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו אמר את המאמר ד"ה בורא ניב שפתים, ובפרט שלאחרי זה פירסם את המאמר, ניתן הכח לכאו"א מישראל, ובפרט להולכים בעקבותיו, שעסק התורה שלהם, ועד"ז ההתעסקות בכל עניני כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, תהי' באופן דניב שפתים. היינו שיהי' שקוע לגמרי בענינים דנשיא דורנו, עד שכל פעולותיו (גם הבאים ממילא בלי כוונה) יהיו בהענינים של נשיא דורנו. ובאופן דמעלין בקודש[36], שבכל יום תהי' ההתעסקות בהענינים של הנשיא בחיות חדש ובאופן מחודש, ועד לחידוש גמור בדוגמת החידוש דיש מאין, בורא ניב שפתים. ובפרט בנוגע ללימוד התורה, דניב שפתים קאי על הדיבור דתורה (כנ"ל), שההוספה בלימוד התורה תהי' באין ערוך. ובפרט לאחרי שעברו חמישים שנה מאמירת מאמר הנ"ל, דאין עולם אלא חמישים שנה[37] ולאחרי זה מתחיל עולם חדש. ולהעיר, שהעילוי דחמישים שנה הוא בנוגע לעניני חכמה ושכל כמארז"ל[38] בן חמשים לעצה, ומזה מובן, דזה שלאחרי חמישים שנה מאמירת מאמר הנ"ל מתחיל עולם חדש הוא בעיקר בנוגע ללימוד התורה בהבנה והשגה. שההוספה והעלי' בהבנת והשגת התורה תהי' באופן דאין ערוך. וע"ד העלי' דר' זירא מתלמוד בבלי לתלמוד ירושלמי[39].

ולהוסיף, דהגם שבכדי שכל הענינים יהיו באופן דעולם חדש הוא ע"י עבודה ויגיעה, וישנם כאלה שחושבים ומדמים שאינם רוצים להתייגע להיות מציאות חדשה והנהגתם מכאן ולהבא תהי' כמו שהיתה מקודם, צריכים הם לדעת, שהאיינרעדעניש שלהם (שישארו במצב הקודם) לא יועיל מאומה, כי דבר אלקינו יקום לעולם[40]. וגם מה שחושבים בנוגע להרצון שלהם (שאינם רוצים להתייגע להיות מציאות חדשה) הוא רק דמיון, כי רצונו האמיתי של כל אחד מישראל הוא לקיים רצון ה', כפס"ד הידוע דהרמב"ם[41]. וכשיסבירו

---

36) ברכות כח, א. וש"נ.
37) מכילתא עה"פ משפטים כא, ו. הובא ברמב"ן עה"פ שם.
38) אבות ספ"ה.
39) ב"מ פה, א. המשך תרס"ו ע' יג. ובכ"מ.
40) ישעי' מ, ח.
41) הל' גירושין ספ"ב.

לעצמם מהו רצונם האמיתי, יבוא הרצון בגילוי ותהי' עבודתם בהנ"ל מתוך רצון ותענוג.

וע"י היגיעה בכל הנ"ל, תהי' ההצלחה בזה באופן דמציאה, יגעתי ומצאתי[42], עד שיבואו למציאה העיקרית, מצאתי דוד עבדי[43], שקאי על משיח צדקנו הבא בהיסח הדעת[44]. וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שאין זה סתירה לזה שצריך לתבוע את ביאת משיח צדקנו, לדבר בענין ביאת המשיח לכתוב בענין זה ולהרעיש בזה, ואדרבה, זהו היסח הדעת האמיתי[45] שמקרב את ביאת המשיח למטה מעשרה טפחים, ובאופן דלא עיכבן אפילו כהרף עין[46], תיכף ומיד ממש.

---

42) מגילה ו, ב.
43) תהלים פט, כא.
44) סנהדרין צז, סע"א.
45) להעיר מאגה"ק ס"ד (קה, ב).
46) ע"פ מכילתא ופרש"י עה"פ בא יב, מא.

©
Published and Copyrighted by
Lahak Hanochos
788 Eastern Parkway Suite 408
Brooklyn, N.Y. 11213